

otroci! Proč z vsem mehanizmom, proč s tistim priučenim brbljanjem, ki je tako priljubljeno nekaterim našim nadzornikom, ki pa provzroča otrokom toliko truda in jim ubija duševne moči in mori njihovo samostalnost. Mi potrebujemo samostalno mislečih, delavnih ljudi, ne pa brbljajočih papig, ki si ne znajo nikjer sami pomagati. Kakor preustrojamo sedaj risarski pouk, da bi dovedel učence do večje samostalnosti, tako gojimo tudi druge predmete v tem smislu.

Nadalje naj bi gojili v ljudski šoli prirodoznanje s posebnim ozirom na kmetijstvo. Otrok naj vidi, kako se razvije iz semena rastlina, naj spozna, kakšno hrano potrebuje in kako jo uživa in prebavlja, naj spozna živalski organizem, naj se seznani z živalskimi in rastlinskimi škodljivci itd. S primernimi povestmi in drugimi zgledi zbujajmo v otrokih ljubezen do živali in do rastlin, kažimo, kako vračujejo tudi ta bitja izkazano ljubezen s priznanjem.

Zgodovina naj pripoveduje otrokom, kako siroten je bil človek v začetku, ko ni imel ne orodja ne orožja ne obleke, ko ni poznal ognja in ni imel stalnega bivališča ter ni znal obdelovati polja. Otroci naj vidijo, kako neizmerno je napredoval človeški duh od začetka sveta do danes. Spoznajo pa naj tudi, da človek še sedaj vedno napreduje, in sicer vedno hitreje, in uverijo se naj o resničnosti pregovora: Kdor ne napreduje, zastaja.

V računstvu upoštevajmo posebno nauk: Iz malega raste veliko. Dokazujemo prav pogosto na primernih zgledih, koliko denarja lahko potrosimo s sicer malenkostnimi, a nepotrebni izdatki, kako hitro se izprazni žitnica in klet s slabim gospodarstvom in koliko koristnega bi lahko ustvarili v času, ki ga pobijamo z brezdelnimi urami. Tukaj tudi lahko dokažemo, kako slabo štedi oni gospodar, ki se brani potrositi par vinarjev za boljše seme itd.

Vsak predmet nam pač nudi dovolj prilike, da poskrbimo otrokom primerno podlago za nadaljno izobraževanje. Ne razpravljamo o daljnih podrobnostih, temveč ponavljam le še enkrat: Otroci se naj uče misliti in računati; zbujajmo jim ljubezen do prirode in do kmetijskega stanu!

To vse se lahko godi in se tudi tako vrši v nekaterih naših šolah; zato nam ni treba nikake izpremembe šolskega zakona. Treba je le učiteljstvo za to navdušiti; poskrbeti bi bilo za primerno vodilno knjigo, in ljudska šola bi lahko povsod izvrševala v tem smislu odkazano ji nalogo.

Na tem mestu hočem pa se še dotakniti dveh stvari, od katerih si obetajo razni činitelji rešitve kmeta, namreč: šolskih vrtov in pouka v nemščini.

Šolski vrti so stvar — kakor marsikatera druga — o kateri se da prav lepo govoriti in pisati, ki pa ne donša pričakovanih koristi.

Če šolski vrt ni obdelan z večjo strokovnjaško roko, je bolje, da ga ni. Od vsakega učitelja pa vendar ne moremo zahtevati, da bi bil strokovnjak v kmetijstvu, in zato vidimo marsikje slabo opravljene šolske vrte. Nadalje pa stanejo taki vrti tudi precej denarja; ograja, rigolanje, gnojenje itd. so stvari, katerih učitelj navadno ne more zmagati, krajni šolski svet jih pa noče. In ves ta denar je zavržen, ako ni učitelja, ki bi obdeloval vrt z veseljem in spretno. Če morajo kmetijski strokovnjaki svojemu poklicu posvetiti vse svoje življenje, pač ne moremo in ne smemo od ljudskošolskega učitelja zahtevati, da si prisvoji isto znanost kar mimogrede. Dvema gospodoma pač ne more nihče služiti. O praktičnem vežbanju bodočih gospodarjev hočem pozneje govoriti.

Kar se tiče nemščine, od katere pričakuje preprosto ljudstvo tuintam rešitve, moram reči, da se zanjo uporabljen čas ljudske šole kaj slabo obrestuje; večinoma je izgubljen. Zaraditega, če zna kdo nemško govoriti, čitati in pisati par stavkov, pač ni še nabražen. On ne zna zaraditega ne polja bolje obdelovati in ne gleštati živine, ne zna bolje kupovati in prodajati in zaraditega tudi ni bolj pošten ne bolj delaven, sploh to ne more vplivati na njegov značaj. Ko bi se bil pa otrok v istem času uril v predmetih, ki mu bistrijo um in blažijo sree, bi imel kaj od tega; ko bi se isti čas vadil v svojem materinskem jeziku, bi si ga bolj prisvojil in lahko bi se potem nadalje obraževal s slovenskimi knjigami in časopisi ter bi postal izobražen človek, medtem ko ne ve s tistimi priučenimi stavki kaj početi, kvečjemu da se ščepiri z njimi kakor sraka s pavovim perjem.

Izkušnja nas pa tudi uči, da kmetje, ki znajo dobro nemško, navadno niso najboljši gospodarji. Učimo se iz tega!

Dobro je, če zna kdo več jezikov, a v ljudski šoli moramo čas bolje obrniti. Tu moramo pred vsem skrbeti, da postanejo otroci trdni v rabi maternega jezika; brez tega je vsak napredek nemogoč. (Dalje.)

Iz naše organizacije.

Kranjsko.

Ljubljansko učiteljsko društvo priredi v sredo, dne 6. marca, ob osmih zvečer, v hotelu „Južni kolodvor“ letošnji 5. društveni večer, ki bo pri njem predaval g. profesor Ivan Macher „o biološki metodi“. Gosti dobro došli.

Štajersko.

Ormoško učiteljsko društvo zboruje v nedeljo, 3. marca t. l., v Ormožu po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Društvena poročila in dopisi. 3. Nekaj novih misli o pevskem pouku v ljudski šoli. (Nadaljevanje). Podaja g. Dom. Serajnik. 4. Eventualno še drugo predavanje. 5. Nasveti in predlogi. Začetek zborovanja ob 1/2 11. Začetek pevske vaje ob 1/2 10.

Knjige „Slov. Šol. Matice“ so pri poverjeniku g. Rajšpu pripravljene.

Na obilno vdeležbo zborovanja, kakor pevske vaje vabi odbor.

Učiteljsko društvo za brežiški in sevniški okraj zboruje letos drugič v nedeljo, dne 3. marca t. l., v šoli v Sevnici. Zborovanje se prične točno ob pol 11. uri dopoldne in se vrši po sledečem vzporedju: 1. Odobrenje zapisnika zadnjega občnega zbora. 2. Dopisi in društvene zadeve. 3. Iz šolske prakse. 4. Nazorni nauk v elementarnem razredu (poročila gospe Mešičkova). 5. Želje in nasveti.

Cenjeni društveniki in cenjene družtenice se vljudno prosijo, da se v čim največjem številu udeležijo zborovanja, zlasti naj iz sevniskega okraja nikogar ne manjka. Privedite s seboj tudi tovariše-nečlane, da stopijo v naš krog, ker le v združenju je moč. Na delo torej, ker so resnobni dnovi! Odbor.

Šmarsko-rogasško učiteljsko društvo zboruje dne 3. sušca ob eni popoldne v Šmarju. Vzpored: Razprava o pridvižnih zemljevidih. Poročilo o graškem shodu. Poročilo blagajnika in tajnika. Volitve. Slučajnosti. — K obilni udeležbi vljudno vabi Strmšek.

Književnost in umetnost.

Krst pri Savici. Prešernova pesem „Krst pri Savici“ je izšla v novem nemškem prevodu Emerike Holzinger pl. Weidich, učiteljice goriške vadbice v poklju. Naroča se pri gospici Holzinger v Graciu, Hans-Sachsgasse 5. Cena izvodu je 1 K.